

ZAKRES CZĘŚCI PODSTAWY PROGRAMOWEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VII

JUSTYNA DOMKA

Jestem nauczycielem języka polskiego w Niepublicznym Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Sołonce. Ukończyłam studia magisterskie na Uniwersytecie Rzeszowskim na kierunku filologia polska z wiedzą o kulturze. Lubię czytać książki i oglądać filmy. Można się ze mną skontaktować pod adresem justyna2910@op.pl

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Uczeń w odniesieniu do czytanych utworów literackich:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- zna pojęcie komizmu, oraz określa jego funkcje;
- zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach;
- określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy, społeczny, biograficzny;
- wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, symbol, alegorię, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie, inwokację oraz określa ich funkcję;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, etycznymi.

2. W zakresie odbioru tekstów kultury uczeń:

- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, fotografia);
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury;
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu popularnonaukowego, publicystycznego;
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: artykuł, wywiad i określa ich podstawowe cechy;
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.

II. Kształcenie językowe.

1. W zakresie gramatyki języka polskiego uczeń:

- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych;
- rozumie rozbieżności między mową a pismem;
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów

w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzenie;

- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych;
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń;
- rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
- odróżnia mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;

2. W odniesieniu do zróżnicowanie języka uczniów:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, kolokwializmy);
- zna sposoby wzbogacania słownictwa;
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
- rozumie znaczenie homonimów.

3. W odniesieniu do komunikacji kulturowej i kultury języka uczniów:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;
- rozumie, na czym polega błąd językowy;
- rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

4. W zakresie ortografii i interpunkcji uczniów:

- poprawnie zapisuje samogłoski ustne i nosowe, spółgłoski twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne;
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
- poprawnie używa znaków interpunkcyjnych;
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
- zna zasady pisowni partykuły *nie* z różnymi częściami mowy.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Uczeń uwzględniając elementy retoryki:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;
- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
- tworzy wypowiedź stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- Zna zasady budowania akapitów i rozumie ich rolę w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
- odróżnia przykład od argumentu;
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
- redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi.

2. W zakresie mówienia i pisania uczniów:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opis, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, dialog, wywiad, rozprawka, list, przemówienie;
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza i parafrazuje.

IV. W zakresie samokształcenia uczniów:

- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji;
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii;
- rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną;
- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalistycznych;
- rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje.

V. Znajomość lektur i związanych z nimi problemów:

1. Lektura obowiązkowa:

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski – wybrana pieśń, treny VII, VIII

Adam Mickiewicz, *Świtezianka*, *Dziady*. Cz. II, *Reduta Orzona*,

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*

Stefan Żeromski, *Szyfowe prace* (wybrane fragmenty)

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Wybrane wiersze następujących poetów: Bolesława Leśmiana, Wisławy Szymborskiej, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza.

2. Lektura dodatkowa:

Adam Mickiewicz, *Lilije*

Ernest Hemingway, *Stary człowiek i morze*